

Egzegeza Gen 6,1-8

Sytuacja społeczna oraz aktywność Jahwe
w historii przedpotopowego świata

Ustalenie tekstu interpretacji

Gen 6,1-8

1 וַיְהִי כִּי־הִחֵל הָאָדָם לִרְבֹּעַ עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יִלְדוּ

לָהֶם:

2 וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בָּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ

לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ:

3 וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יִדּוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעַלְמָּם כִּשְׁגָם הוּא

בָּשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה:

4 הַנְּפֹלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ

בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בָּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם הַמַּה הַגְּבֻרִים

אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשָּׁמַיִם: פ

Gen 6,1-8

5 וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל-יֹצֵר מַחְשְׁבַת

לְבוֹ רַק רַע כָּל-הַיּוֹם:

6 וַיִּנָּחַם יְהוָה כִּי-עָשָׂה אֶת-הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֶל-לְבוֹ:

7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲמַחֶה אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר-בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי

הָאָרֶץ מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה עַד-רֶמֶשׂ וְעַד-עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי

נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתֶם:

8 וְנָח מִצָּא חַן בְּעֵינַי יְהוָה:

Krytyka tekstu (*Textkritik*)

- o 6,3 – Mss Edd (manuskrypty targumu przytaczane w aparacie krytycznym wydania A. Sperbera: *The Bible in Aramaic*, 1-8, Leiden 1959-1962) posiada lekcję ܒܫܢܐ – *ponieważ*. BHS stosuje wariant ܒܫܢܐ – *ponieważ*.

Krytyka tekstu (*Textkritik*)

- 6,3 – Mss Edd (manuskrypty targumu przytaczane w aparacie krytycznym wydania A. Sperbera: *The Bible in Aramaic*, 1-8, Leiden 1959-1962) posiada lekcję בְּשִׁנָּהם – *ponieważ*. BHS stosuje wariant בְּשִׁנָּהם – *ponieważ*.
- 6,4 – Czasownik וַיֵּלְדוּ – *i rodziły* został zastąpiony w samarytańskiej wersji Tory (A. von Gal, *Der hebräische Pentateuch der Samaritaner*, Berlin 1963) formą וַיֹּלִידוּ.

Przekład tekstu

Przekład Gen 6,1-8

- *1. A kiedy ludzie zaczęli rozmnażać się na ziemi i rodziły im się córki,*
- *2. Ujrzeni synowie boży, że córki ludzkie były piękne. Wzięli więc sobie za żony te wszystkie, które sobie upatrzyli.*

Przekład Gen 6,1-8

- *3. I rzekł Jahwe: Nie będzie sądził (walczył) duch mój w człowieku na zawsze, gdyż jest on tylko ciałem. Będzie więc życie jego trwać sto dwadzieścia lat.*
- *4. A w owych czasach, również i potem, gdy synowie boży obcowali z córkami ludzkimi, byli na ziemi Nefilim (olbrzymi), których im one rodziły. To są mocarze, którzy z dawien dawna byli sławni.*

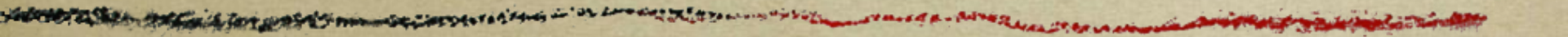
Przekład Gen 6,1-8

- *5. A gdy Jahwe widział, że wielka jest złość człowieka na ziemi i że wszelkie jego myśli oraz dążenia jego serca są ustawicznie złe,*
- *6. Żałował Jahwe, że uczynił człowieka na ziemi i bolał nad tym w sercu swoim.*

Przekład Gen 6,1-8

- *7. I rzekł Jahwe: Zgładzę człowieka, którego stworzyłem, z powierzchni ziemi, począwszy od człowieka aż do bydłęcia, aż do płazów i ptactwa niebios, gdyż żałuję, że je uczyniłem.*
- *8. Ale Noe znalazł łaskę w oczach Jahwe.*

Analogie w starożytnej literaturze pozabiblijnej

Tradycje mezopotamskie

- *Epos o Gilgameszu (XXX w. p.n.e.)*
- *Atrachasis (XVII w. p.n.e.)*

Inne tradycje starożytne

- *Wersja huryccka – Noahmizuli*

Inne tradycje starożytne

- *Wersja hurycka – Noahmizuli*
- *Wersja armeńska – Borossus, Historia Chaldeii (IV/III p.n.e.)*

Inne tradycje starożytne

- *Wersja hurycka – Noahmizuli*
- *Wersja armeńska – Borossus, Historia Chaldeii (IV/III p.n.e.)*
- *Wersja grecka – Deukalion*

Inne tradycje starożytne

- *Wersja hurycka – Noahmizuli*
- *Wersja armeńska – Borossus, Historia Chaldeii (IV/III p.n.e.)*
- *Wersja grecka – Deukalion*
- *Wersja indyjska – Manu*

Epos o Gilgameszu

- *„Najstarsze w świecie literackie dzieło wielkiej miary jest zarazem jednym z najdoskonalszych. Szukając jego początków cofamy się o pięć tysięcy lat, w czasy, od których dawniejsze są już prawie tylko pozostałości kultury materialnej znajdowane w prymitywnych osadach i jaskiniach. [...] Toteż w swoim rodzaju Gilgamesz widnieje u zarania literatury i nie ma poprzednika” (Gilgamesz – Epos starożytnego dwurzecza, przekł. pol. R. Stiller, Warszawa 1980, s. 5).*

Epos o Gilgameszu

- *„Gilgameszu! Na co ty się porywasz? Życie, co go szukasz, nigdy nie znajdziesz! Kiedy bogowie stwarzali człowieka, śmierć przeznaczyli człowiekowi, życie zachowali we własnym ręku. Ty, Gilgameszu, napętnij żołądek, dniem i nocą obyś wciąż był wesół, codziennie sprawiaj sobie święto, dnie i noce spędzaj na grach i płasach!”.*

Epos o Gilgameszu

- *„Chatko trzciniowa, chatko trzciniowa! ścianko, ścianko! Posłuchaj mnie, chato trzciniowa, ścianko uważaj! [...] Rozbierz dom swój i korab zbuduj! Porzuć mienie, szukaj życia! Bogactwa znienawidzisz, duszę w żywych zachowaj! Wprowadź w korab z wszelkiej duszy nasienie. Ten korab, który masz uczynić, niechaj ma czworokątną postać, równe niech będą szerokość i długość”.*

Epos o Gilgameszu

- *„[...] Wszedłem na korab i drzwi za sobą zawarłem [...] Zaledwie świtu co nieco w rozbrzasku, z podstawy nieba czarna chmura wzeszła. W środku chmury grzmi bóg burzy [...] Bóg podziemia tamy rozrywa. Bóg wojny wody unosi. [...] i wszelkie światło w mrok się przemieniło. [...] Ziemia pękła jakby garnek. Przez cały dzień nawałnica szalała. Potęga bogów owładnęła ludźmi. Bogowie sami się zlekli potopu. Wznieśli się do nieba głównego boga.*

Epos o Gilgameszu

- *„Kiedy dzień siódmy się uczynił, wyniosłem gołębia, wypuściłem, lecieć mu dałem. Odleciał gołąb i znowu powrócił, miejsca nie znalazł, gdzieżby stanął, przyleciał z powrotem. [...] Wyniosłem kruka. Wypuściłem, lecieć mu dałem. A kruk odleciał, wód spadek zobaczył, nie wrócił już, kracze, w ściervie się babrze, żre i paskudzi. Na ląd zszedłem ze swoją małżonką, z córką i z łodnikiem mym Urszanabi”.*

Epos o Gilgameszu

- *„Więc tamci z korabia takoz wysiedli. W bojaźni bogom ofiary oddawszy odbiegli, iżby znów ziemię zaludniać nad rzeką Purattu”.*

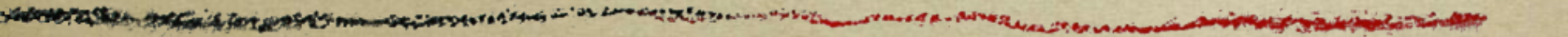
Fragmenty *Atrachasis*

- *„Nie minęło tysiąc dwieście lat, jak kraj się rozciągnął, ludność zwielokrotniała i ziemia ryczała jak byk...”*

Fragmenty *Atrachasis*

- o „*Bogowie byli przerażeni potopem i cofając się uciekli do nieba Anu. Bogowie jak psy przykucnęli kładąc się przy zewnętrznym murze. Bogini krzyczała jak matka rodząca, słodkogłosa pani bogów skarżyła się: Dni dawne obróciły się w glinę, ponieważ mówiłam zło na zebraniu bogów, rozkazując walkę dla zniszczenia mych ludzi, choć ja sama zrodziłam ludzi moich. Jak narybek napęlniają teraz morze*” (Fragmenty *Atrachasis* cytowane według: G. Roux, *Mezopotamia*, Warszawa 1998, s. 100-109).

Krytyka literacka

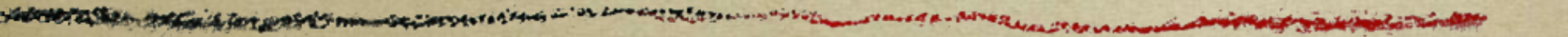
Integralność tekstu

- Teksty Gen 6,1-8 stanowią integralną całość. Poprzedza je rodowód potomków Adama, który kończy się w 5,32. Od 6,9 rozpoczynają się dzieje rodu Noego i przedstawione jest przymierze Boga z Noem. Teksty te są rozszerzeniem wydarzeń z 6,4, fragmentu, który w bardzo wąskim stopniu przekazuje wydarzenia, ze studwudziestoletniego okresu poprzedzającego potop. Nie należą one jednak bezpośrednio do tekstu zamkniętego pomiędzy wierszami 6,1-8.*

Podział tekstu

- . 1.
- . a) *Rozmnażanie się niewierzących ludzi na ziemi.*
- . b) *Rodzenie się córek niewierzącym.*
- . 2.
- . a) *Zainteresowanie synów Boga córkami ludzkimi.*
- . b) *Małżeństwa synów Boga z córkami ludzkimi.*
- . 3.
- . a) *Jahwe stwierdza, że nie będzie sądził już ludzi, ponieważ są cieleśni.*
- . b) *Daje im jeszcze sto dwadzieścia lat łaski.*
- . 4.
- . a) *W tym czasie na ziemi żyli giganci.*
- . b) *Byli oni synami synów Boga i córek ludzkich.*
- . c) *Giganci byli sławni.*
- . 5.
- . a) *Jahwe widział, że ludzie są źli.*
- . b) *Wszystkie myśli i cele ludzi były jedynie złe.*
- . 6.
- . a) *Bóg żałuje, że uczynił człowieka.*
- . b) *Jahwe czuje wielki ból w sercu.*
- . 7.
- . a) *Jahwe postanawia, że zniszczy ludzkość.*
- . b) *Zniszczenie ma dotknąć człowieka, zwierząt i ptaków.*
- . c) *Bóg żałuje, że uczynił człowieka.*
- . 8.
- . a) *Noe znajduje łaskę w oczach Boga.*

Historia tradycji

Historia tradycji

בַּת – rzeczownik ten jest bardzo popularny w całej grupie języków semickich. W nieco odmiennych formach pojawia się w językach: etiopskim (*benta*), ugaryckim (*bt*), aramejskim (*brt*). W ST również występuje bardzo często i tłumaczone jest jako córka. Żona Uriasza, z którą Dawid popełnił cudzołóstwo miała na imię Batszeba, w dosłownym tłumaczeniu „córka Szeby”.

בַּת może być również używane jako określenie pewnej molarnej lub psychicznej charakterystyki lub stosunku względem Boga np.: Jr 31,22; Mi 4,13. Występuje również w znaczeniu figuratywnym jako określenie miasta np.: Iz 16,2; Jr 49,3.

Historia tradycji

- Córki były tematem większego seksualnego tabu niż synowie. Ich niemoralne zachowanie ma często bardziej katastrofalne konsekwencje. Nawet w czasie porodu córka przynosiła podwójną nieczystość w porównaniu z synem. Wierzono, że płeć żeńska ulega większemu wpływowi sił demonicznych niż męska. Obce kulty, które penetrowały Izrael często dostawały się do niego bezpośrednio poprzez córki obcych narodów (Num 25,1-2; Dtn 7,3; Sdz 3,6; 1 Krl 11,1; 16,31-33; Mal 2,11). Według Gen 6,1-4 córki ludzkie (בנות האדם) zwiodły synów Bożych, ponieważ były piękne.

Historia tradycji

בֶּן – *syn, wnuk, członek grupy*. W ST występuje prawie pięć tysięcy razy. Prawie zawsze jako określenie potomka rodziców, lub generalnie dzieci.

Wyrażenie בְּנֵי־הָאֱלֹהִים (synowie Boży) zawsze było tematem wielu dysput. Występuje np.: Gen 6,2.4; Job 1,6; 2,1; 38,7; Ps 29,1; 89,7. W Ps 82,6 pojawia się zwrot synowie Najwyższego (וּבְנֵי עֲלִיּוֹן). Ta fraza była widziana w połączeniu z ideą antycznego Bliskiego Wschodu dotyczącą zgromadzenia świętych lub boskiego pochodzenia istot (np. Ps 82,1; 89,6-8). Gen 6,1-4 wyrażenie to jest przedmiotem licznych badań. Niektórzy uczeni twierdzą, że jest to mityczny fragment. Dexinger interpretuje בְּנֵי־הָאֱלֹהִים jako herosów, istoty boskiego pochodzenia. Jednakże na przeszkodzie takiego rozumienia staje tłumaczenie Pięćoksiegu LXX, gdzie zwrot ten tłumaczony jest jako οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ a nie jako οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ, które pojawia się jako tłumaczenie tego samego zwrotu w Job 1,6; 2,1; 38,7. Taka interpretacja wynika najprawdopodobniej z tradycji żydowskiej, z legendy o upadłych aniołach, demonach łączących się z ludźmi (Księga Enocha 6-36). Scharbert jest zdania, że zwrot בְּנֵי־הָאֱלֹהִים określa potomków Seta i jest użyty by przedstawić kontrast pomiędzy בְּנֵי־הָאֱלֹהִים (synami Bożymi) a הָאָדָם הַבְּנוּת (córkami ludzkimi).

Historia tradycji

דָּיַן – sądzić, twierdzić, walczyć. Słowo to jest niemal identyczne w znaczeniu jak שָׁפַט i pochodny rzeczownik מִשְׁפָּט. Występuje jedynie dwadzieścia trzy razy. Pięć tekstów jest paralelne z שָׁפַט (Jr 5,28; 22,16; Prz 31,8; Ps 7,8; 9,8), pozostałe nawiązują do מִשְׁפָּט (Ps 72,2; Jr 21,12). Różnica pomiędzy terminami wydaje się prosta. דָּיַן ma bardziej poetyckie znaczenie, prawdopodobnie jest również bardziej archaicznym i bardziej eleganckim zwrotem.

Historia tradycji

בֶּשָׂר ^{אֲדָמָה} – ciało, mięso, skóra. Słowo to pojawia się 273 razy w ST. 153 występuje w Pięcioksięgu. Wygląda, że jest to zachodnio-semicki korzeń. Arabskie słowo *basara* oznacza skórę. Ugaryckie *bsr* występuje pojawia się jedynie cztery razy, ale zawsze pokazuje znaczenie podobne do hebrajskiego. W hebrajskim słowo to zasadniczo określa muskulaturę zwierzęcia ale dodatkowo może oznaczać ciało człowieka, ludzkość, stworzone życie w opozycji do boskiej, duchowej istoty. בֶּשָׂר ^{אֲדָמָה} występuje w podstawowym znaczeniu, przeważnie w Pięcioksięgu odnośnie praktyk ofiarniczych (Lev 7,17), oraz przepisów postępowania z nieczystością skóry (Lev 13,1nn).

Jeśli ciało przedstawia człowieka, to może również przedstawiać ludzkość (Iz 66,16.24) a nawet istoty żyjące (Gen 6,19). W tym sensie בֶּשָׂר ^{אֲדָמָה} występuje w kontraście do słowa רִיחַ określającego Ducha Bożego. W takiej opozycji występuje w Lev 6,3; Ps 56,4; Iz 31,3; 40,6; Jr 17,5. Ciało jest przemijające, słabe, śmiertelne. ST czasami używa tego zwrotu jako symbolu zbuntowanego człowieka, jednak problem nie jest w ciele, ale w sercu, myślach (Ez 11,19; 44,7). Jest pewne, że Paweł używa greckiego słowa σάρξ (czyli ciało) by przedstawić starotestamentowy sens kontrastu duchowego Boga z cielesnym człowiekiem. Idea grzechu w jakiś sposób zamieszkującego w ciele jest intertestamentowa.

Historia tradycji

נְפִלִים – *giganci, olbrzymi, Nefilim*. Słowo to pojawia się jedynie w dwóch fragmentach ST. Występuje w Gen 6,4 i w Gen 13,33. Termin נְפִלִים przez LXX jest tłumaczony słowem γίγαντες czyli giganci. Z tego też powodu wiele dzisiejszych tłumaczeń opiera się na tłumaczeniu LXX, oddając to słowo w taki sam sposób. Tłumaczenia NIV i RSV przekładają je jako Nefilim pozwalając rozumieć ten termin jako rasę lub naród.

מַחְשְׁבָה – *myśl*. Ten rzeczownik pochodny od słowa חָשַׁב (myśleć, planować, sądzić, wyobrazać) pojawia się w trzech podstawowych znaczeniach jako: myśl, plan, wynalazek. Jest użyty w znaczeniu myśli w Gen 6,5. W drugim znaczeniu, jako plan, pojawia się kiedy Izraelici chcą podążać za swym własnym zamysłem, niezgodnym z wolą Boga (Jr 18,12). Słowo to jest użyte w kontraście do woli Boga z wolą człowieka.

Historia tradycji

אָנַח – *być przykro, żalować*. Czasownik ten nie jest używany w kalu. Zazwyczaj występuje w nifalu i pielu.

- Korzeń tego słowa wyraża bardzo głęboki oddech związany z psychicznym przejawem uczucia, zazwyczaj smutku, współczucia.
- KJV w nifalu tłumaczy to słowo 37 razy jako żalować. Większość przypadków przedstawia nie ludzki, ale Boży żal (Gen 6,6-7; Ex 32,14; Sdz 2,18; 1 Sm 15,8). Jeśli chodzi o człowieka, to najczęściej jest to żal związany z grzechem i nawróceniem się od niego do Boga, określane hebrajskim terminem שׁוּב lub greckim μετανοέω.

עָצַב – *cierpieć, boleć, dręczyć*. Korzeń tego słowa określa psychiczny ból, studnię emocjonalnych przykrości. W takim znaczeniu jest używany w różnych kontekstach.

- W kalu występuje zaledwie trzy razy (1 Krl 1,6; Iz 54,6; 1 Krn 4,10). W nifalu pojawia się siedmiokrotnie, raz jako określenie fizycznego bólu (Kzn 10,9), w pozostałych przypadkach określa wewnętrzny ból, udrękę (Gen 45,5; 1 Sm 20,34; Neh 8, 10-11).
- Jeden z dwóch przypadków użycia tego słowa w hitpaelu opisuje reakcję braci Diny gdy dowiedzieli się, że została zgwałcona. BG opisuje, że w tym momencie byli dotknięci wielką boleścią (Gen 34,7). Drugi raz gdy עָצַב jest użyty w tej formie określa ból w sercu Jahwe w związku z wielką złością człowieka na ziemi i jego nieustannie złych celach (Gen 6,6).

Egzegeza tesktu

Egzegeza tekstu

- *1. A kiedy ludzie zaczęli rozmnażać się na ziemi i rodziły im się córki,*
- *2. Ujrzeni synowie boży, że córki ludzkie były piękne. Wzięli więc sobie za żony te wszystkie, które sobie upatrzyli.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,1nn)

- *1. Adam obcował z żoną swoją Ewą, a ta poczęła i urodziła Kaina. Wtedy rzekła: Wydałam na świat mężczyznę z pomocą Pana.*
- *2. Potem urodziła jeszcze brata jego Abła. Abel był pasterzem trzód, a Kain uprawiał rolę.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,1nn)

- *3. Po jakimś czasie Kain złożył Panu ofiarę z plonów rolnych;*
- *4. Abel także złożył ofiarę z pierworodnych trzody swojej i z tłuszczu ich. A Pan wejrzał na Abela i na jego ofiarę.*
- *5. Ale na Kaina i na jego ofiarę nie wejrzał; wtedy Kain rozgniewał się bardzo i zasępilo się jego oblicze.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,16nn)

- *16. I odszedł Kain sprzed oblicza Pana, i zamieszkał w ziemi Nod, na wschód od Edenu.*
- *17. I obcował Kain z żoną swoją, a ta poczęła i urodziła Henocha. Potem zbudował miasto i nazwał je imieniem syna swego: Henoch.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,16nn)

- *18. A Henochowi urodził się Irad. Irad zaś zrodził Mechujaela, a Mechujael zrodził Metuszaela, a Metuszael zrodził Lamecha.*
- *19. Lamech pojął sobie dwie żony. Imię jednej było Ada, a imię drugiej Sylla.*
- *20. Ada urodziła Jabala, który był praojcem mieszkających w namiotach i przy trzodach.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,16nn)

- *21. A imię brata jego było Jubal, który był praojcem wszystkich grających na cytrze i na flecie.*
- *22. Również i Sylla urodziła Tubalkaina, który wykuwał wszelkie narzędzia z miedzi i żelaza. Siostrą Tubalkaina była Naama.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,16nn)

- *23. I rzekł Lamech do swych żon: Ado i Sylo, słuchajcie głosu mojego! Wy, żony Lamecha, nadstawcie ucha na słowo moje! Męża gotów jestem zabić, jeśli mnie zrani, a chłopca, jeśli mi zrobi siniec.*
- *24. Jeżeli Kain miał być pomszczony siedem razy, to Lamech siedemdziesiąt siedem razy.*

Kontekst poprzedzający (Gen 4,16nn)

- *25. I obcował Adam jeszcze raz z żoną swoją, a ona urodziła syna i dała mu imię Set, mówiąc: Bóg dał mi innego potomka zamiast Abla, którego zabił Kain.*
- *26. Setowi także urodził się syn i nazwał go Enosz. Wtedy zaczęto wzywać imienia Pana.*

Teksty prawne ST – Dtn 7,3-4

- *3. Nie będziesz z nimi zawierał małżeństw. Swojej córki nie oddasz jego synowi, a jego córki nie weźmiesz dla swojego syna,*
- *4. Gdyż odciągnęłyby ode mnie twojego syna i oni służyliby innym bogom. Wtedy zapłonąłby przeciwko wam gniew Pana i szybko by cię wytępił.*

Teksty historyczne ST – 1 Król 11,1nn

- *1. Król Salomon pokochał wiele kobiet cudzoziemskich: córkę faraona, Moabitki, Ammonitki, Edomitki, Sydonitki, Chetytki,*
- *2. Z narodów, co do których Pan nakazał Izraelitom: Nie łączcie się z nimi i one niech się nie łączą z wami, nakłonią bowiem na pewno wasze serca do swoich bogów. Otóż do tych zapalał Salomon miłością.*

Teksty historyczne ST – 1 Krl 11,1nn

- *3. Miał on siedemset żon prawowitych i trzysta nałożnic, a te jego kobiety omamiły jego serce.*
- *4. Gdy się zaś Salomon zestarzał, jego żony odwróciły jego serce do innych bogów, tak że jego serce nie było szczere wobec Pana, Boga jego, jak serce Dawida, jego ojca.*

Egzegeza tekstu

- *3. I rzekł Jahwe: Nie będzie sądził (walczył) duch mój w człowieku na zawsze, gdyż jest on tylko ciałem. Będzie więc życie jego trwać sto dwadzieścia lat.*

Starotestamentowa koncepcja sądu

- *1. Psalm. Śpiewajcie Panu pieśń nową, bo cuda uczynił! Prawica i jego święte ramię przyniosły mu zwycięstwo.*
- *2. Pan objawił zbawienie swoje, Na oczach narodów okazał sprawiedliwość swoją.*

Starotestamentowa koncepcja sądu

- *3. Wspomniał na łaskę swoją i wierność dla domu Izraela; Wszystkie krańce ziemi ujrzaly zbawienie Boga naszego.*
- *4. Wznoscie Panu okrzyki radosne, wszystkie ziemie; Weselcie się, cieszcie się i grajcie!*

Starotestamentowa koncepcja sądu

- *5. Grajcie Panu na cytrze I głośno śpiewajcie!*
- *6. Na trąbach i głośnych rogach, Grajcie przed Królem, Panem!*
- *7. Niech szumi morze i to, co je napętnia, Świat i jego mieszkańcy!*

Starotestamentowa koncepcja sądu

- *8. Niech rzeki klaszczą w dłonie, A góry niech się radują razem*
- *9. Przed Panem, bo idzie, aby sądzić ziemię! Będzie sądził świat sprawiedliwie i narody według słuszności. (Ps 98,1nn)*

Starotestamentowa koncepcja sądu

- *9. Z nieba ogłosiłeś wyrok: Ziemia zatrwożyła się i zamilkła,*
- *10. Gdy Bóg powstał na sąd, by wybawić wszystkich pokornych ziemi. Sela. (Ps 76,9-10)*

Ciało – Ga 5,17nn

- *17. Gdyż ciało pożąda przeciwko Duchowi, a Duch przeciwko ciału, a te są sobie przeciwne, abyście nie czynili tego, co chcecie.*
- *18. A jeśli Duch was prowadzi, nie jesteście pod Prawem.*
- *19. Jawne zaś są uczynki ciała, mianowicie: wszeteczeństwo, nieczystość, rozpusta,*

Ciało – Ga 5,17nn

- *20. Bałwochwalstwo, czary, wrogość, spór, zazdrość, gniew, knowania, waśnie, odszczepieństwo,*
- *21. Zabójstwa, pijaństwo, obżarstwo i tym podobne; o tych zapowiadam wam, jak już przedtem zapowiedziałem, że ci, którzy te rzeczy czynią, Królestwa Bożego nie odziedziczą.*

Egzegeza tekstu

- *5. A gdy Jahwe widział, że wielka jest złość człowieka na ziemi i że wszelkie jego myśli oraz dążenia jego serca są ustawicznie złe,*
- *6. Żałował Jahwe, że uczynił człowieka na ziemi i bolał nad tym w sercu swoim.*

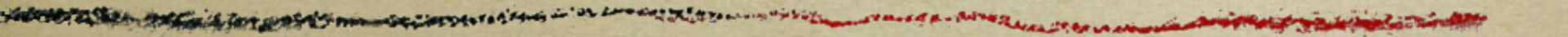
Żałował Jahwe...

- *19. Bóg nie jest człowiekiem, aby nie dotrzymał słowa, ani synem człowieczym, aby żałował. Czy On powiada, a nie czyni, I mówi, a nie spełnia? (4 Mż 23,19)*
- *29. A doprawdy ten, który jest chwałą Izraela, nie kłamie i nie żałuje, bo nie jest człowiekiem, aby żałować. (1 Sm 15,29)*

Egzegeza tekstu

- o *8. Ale Noe znalazł łaskę w oczach Jahwe.*

Wirkungsgeschichte – historia
oddziaływania tekstu

Wirkungsgeschichte – 2 P 3,3nn

- *3. Wiedziecie przede wszystkim to, że w dniach ostatecznych przyjdą szydercy z drwinami, którzy będą postępować według swych własnych pożądliwości*
- *4. I mówić: Gdzież jest przyobiecane przyjście jego? Odkąd bowiem zasnęli ojcowie, wszystko tak trwa, jak było od początku stworzenia.*

Wirkungsgeschichte – 2 P 3,3nn

- *5. Obstając przy tym, przeocząją, że od dawna były niebiosy i była ziemia, która z wody i przez wodę powstała mocą Słowa Bożego*
- *6. Przez co świat ówczesny, zalany wodą, zginął.*

Wirkungsgeschichte – 2 P 3,3nn

- *7. Ale terazniejsze niebo i ziemia mocą tego samego Słowa zachowane są dla ognia i utrzymane na dzień sądu i zagłady bezbożnych ludzi.*
- *8. Niech to jedno, umiłowani, nie uchodzi uwagi waszej, że u Pana jeden dzień jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat jak jeden dzień.*

Wirkungsgeschichte – 2 P 3,3nn

- *9. Pan nie zwleka z dotrzymaniem obietnicy, chociaż niektórzy uważają, że zwleka, lecz okazuje cierpliwość względem was, bo nie chce, aby ktokolwiek zginął, lecz chce, aby wszyscy przyszli do upamiętania.*

Wirkungsgeschichte – Mt

24,37nn

- *37. Albowiem jak było za dni Noego, takie będzie przyjście Syna Człowieczego.*
- *38. Bo jak w dniach owych przed potopem jedli i pili, żenili się i za mąż wydawali, aż do tego dnia, gdy Noe wszedł do arki,*
- *39. I nie spostrzegli się, że nastął potop i zmiotł wszystkich, tak będzie i z przyjściem Syna Człowieczego.*

Wirkungsgeschichte – Mt

24,37nn

- *40. Wtedy dwóch będzie na roli, jeden będzie wzięty, a drugi zostawiony.*
- *41. Dwie młóć będą na żarnach, jedna będzie wzięta, a druga zostawiona.*
- *42. Czuwajcie więc, bo nie wiecie, którego dnia Pan wasz przyjdzie.*